

History of Molepo sub-clans

1/5

Lenaneô la Meloko ya tšhaba sa Molêpo

1. Bogologolo naga e be e le ya Setlhapôlô, a bina nare, serêtô e le Mmaphaka. Gôna bjale ba timeletše, ba hwetšwa ga Mamabolo, matôpana a bôna. Gwa fihla Matêbêlê, Makubu a ba fenya a tšea naga; ke ba ga Molêlêmane, ba bina phukubje, serêtô ke Mothokwa wa Mmapelwana. Setšô sa bôna ke Matswitswa (Maswatsi). Ba tla ba aga Titibjwe, thaba e makgolo. Ge ba tloga gôna, kgoši ke ge e le Bodiba. Ba theogêla ka Bošega.
2. Magôrô a bôna ke Molêlêmane, Sefara, Maloka le Tema. Bodiba a latêlwa ke Ramaifala wa motšwa Khulwana, a latêlwa ke Tsêkê "Matoko" a tswala Theledi, a hlalana le mmagê Mmamphelane, ngwana Makgatho, a ya a tšewa ga Motimêlê a ya le morwagwê. Gwa buša Nakedi, a tswalwa ke Mmankala. Nakedi a tswala Ramaifala II. Kgaetšedi ya Ramaifala ke Sebođu. Ramaifala a hwa ntweng Maune. Mankala e be e le rangwane a Nakedi. Gwa buša Mmakubu, a swaretše Ramaifala. A hwa e sa le o monyenyanane, gwa buša Tsêkê moratho wagwê, a tswalwa ke Mmakubu. Tsêke a tswala Segwata. Morwa Segwata ke Monyama. Serêtô ke: "Mmage Mapono ribêga mogopo, batho ba llwê ke maragana teng, batho ba ile, ke badimo ga ba hwe! Hono nna ke le bolaille, ngwanabo Mošibudi, la se ke la tsoga; ke dietše manong mpatla. Maaka a Mmamabudi a khorê." Ke rêtô sa makgolwagwe, motlha ba e-lwa le Mapono, e sale o monyenyanane a swaretšwe ke Kgwadi Sefara bogoši. (ka Motau Tema)
3. Kgôrô e latêlang Molêlêmane ke Mpê. Le bôna ke Matêbêlê ba tšwa gotee le Molêlêmane. Ba mpa ba ile ba arogana tseleng, ka ge ba ga Mpe ba be ba e-lwa kudu. Le nothôpô wo o tšwa go lweng ga bôna: "Ke ba ga Mpi ya Makoro, ke ditšhweu di photha melala. Ba ga Sedibatlala sa Makoro, ba ga sebopa ka meetse lebese la kgomo le le gôna. Ke Makubu kgomo, Matêbêlê a tlohka kgomo a ja motho."
4. Ba tla ba aga Thogwaneng, mo e leng ga Maja lehono, ba e-na le Sekêlê le Masekwameng le Tsamago, e le magoro a mo agetšego.

2

2 Go tloga mowe ba tla Bošega ba aga Mogau. Ke mowe Molêlêmane a ba biditšeng, yêna a le Mmapêbane. A re: "E-tla o je ditlhogwana, makgolo." Ba aroxane le Sekêlê le Masekwameng Thogwaneng, bao ba leba Maune.

5. Ba ga Molêpô ba hweditše ba šetše ba tlhakane le Molêlêmane. Ba bina kgomo (nare), serêtô ke Letêbêlê. Kgoši tša bôna ke Mabuse, a tswala Segodi (Mautla), a tswala Makôrô II, a tswala Mmarôbêla, a tswala Makôrô III, a tswala Malaka (Felix). Makôrô wa pele ke yo a bego a buša ge ba sa le Thogwaneng.

(ka Malaka Mpê)

3 6. Molêpô. "Ke Mmatshwane a Bošega, tlou setumula mogaba, tlouwana tša ja kgabane." Ke Makgalaka a Mangotlo, ba kua moše wa Odi. Mogolwagwe ke Makgoba, moratho ke Mathabatha wa Kopi. Ba kgaogane le Makgoba thabeng ya Kgatla, Makgoba a tshela noka ya Letlhaba, a ya a aga mo go bitšwang Makgoba's Kloof.

7. Molêpô a theogêla Bošega a hwetša naga e le ya Matêbêlê, a fitlha a dumediša, ba mo amogêla, ba re o tliše dipholo re jê, "Msuthu a ka dli ngabi," Molêpô a dula a loba go Molêlêmane, go fitlhêla a ba fetogêla.

Tšeo ke di ngwadile tša ntwana bôna.

Magoši a bôna ke a:

Mmatshwane

8. Tsela o hwetše morotong, gwa buša Mašwahla (Lekgonya) a latêlwa ke Malatswa tlou ya Kgatla, a latêlwa ke Seudu Setlakalane I, Maiša I, Setlakalane II. Yêna a hwa Maune ntweng, a se na morwa; gwa buša Seudu II (Mmankgatlang), ya ba Mmakgwana Maiša III (Komeledi). Ba swaretše lapa la mošate le sa bopjwa. Setlakalane III o hwile ngwagôla. Bogoši lehono bo swerwe ke Mmmakgwana, o bope lapa la Maiša yo a hwileng e sa le yo mofsa a se na ngwana.

9. Mokou o tšwa Nareng ga Letswalô, o bina nare, serêtô: "Monareng". A tla a aga ga Matlhakola, a kôpana gôna le Hiine a e-tšwa Mogoši, ga Matlala, o bitšwa Hiine monye-bogoši bja Tibane.

- 2 O bina tlhantlhagane, serêto ke Mokone. Mokou kgoši tša bona ke Makgaga. Ba ga Molêpô ba mo fa Mmamalatswa, mosadi a mo tswalêla Matshela; Matshela a tswala Magatolle; Magatolle o tswetše Motšelêlê. Serêto sa Makgaga ke: "Mokgabudi a ntwaga a nokana Tšhwana."
- 3 4 10. Ba ga Mogano ke Makgalaka, ba tšwa moše wa Odi (Limpopo river). Ke Babirwa, ba bina leeba, le bona ba hweditše ba ga Molêpô ba šetše ba thopile naga go Makubu. Serêto sa Mogano ke: "Mokgalaka, ke motho wa Tau e a tswala a Molefe, Mogano o be o le tlou malôba, o senya ka go ba Mmirwa, maditamêla seolwane, tšhoši tša šala di mona."
11. Babirwa ba bangwe ke ba ga Maima. Magoši a bona ke a: Phaswane, ke kgoši ya bona ge ba tloga Boswane (Bobirwa), a latêlwa ke Matshaba, Makokotwane (Hlakudi) Tshwane, Mokgolokwane, Matududu (Tlepe), Nkwešilo. Kamoka ke magoši a go tswalwa, e seng bo-rrangwane ba go swarêla bangwe. Mmalešahlane ke yêna yo a swaretšego ngwana wa Nkwešilo Tshwane, yeo a sa leng yo monyenyanane.
- 5 (Tše di laodišwa ke Mmabadikana, morodi a Matududu Mogano).
12. Magôrô a mangwe a manyenyane ke bo-Madiga, Rammala, Phohu (Maboa). Ba tšwa ga Mmamabolo, ba bina kolobê. Serêto ke Mpedi. "Ke batho ba tšwang Letšhitêlê, mo-ya Bjatladi tsogêla gale o se tlo hwetša ba go timile bjôkô bja šatêla; nong ya Mmamosima a Ngwako, yeo ba reng diphofa e êna phepeng, molomo e rita bobêtê. Lešitele le meetse le wetša madiba a Mmamosima a Ngwako."
13. Ba ga Tšale ba bina kgare, le bona ke Matêbêlê.
14. Le Makgalaka a ga Molema a gôna. Bona ba tšwa ga Molema, hleng le Tswetla.
15. Mojapelo o tšwa Moletlane, o bina letlhalerwa. Serêto ke "Mohlalerwa." A tla a aga Bošega, ba tloga ba aga Mohwelereng, ge kgoši e le Mothipê, a latêlwa ke Kwêna. Lehono ba phatlaladitšwe ke dipolasa, bontšhi bja bona bo boetše Moletlane.
16. Bangwe ke ba ga Mothapo a Mmatšale, ba tšwa Bokgaga, ba bina phuti. Serêto ke Mokone. Ba dula Mmatlhaka. Kgoši ke Paledi,

morwa Masobe.

17. Magôrô ka lonaneô la magoši:

1. Molêpô, ke yôna mošate.
2. Molêlêmane, ke yôna e kgolo.
3. Mogano, o latêla Molêlêmane.

18. A mangwe ke magôrwana a ka fase go a; ga a fetane. E bang tšôna diphupu ke tšôna tše.

(ka Ramaso Motimele)

Kwadi ya marumo

19. Ke Kwadi Mmalegalane, yoo! lehu nkabe e le pula, ka bôna lewa ka tšhabela, yoo! Marumô maja-batho, ke nametše Maphošane a phatlana, ka bôna rare a bolawa, a ala-ala diatlana! Lesang bo-rare ba tšhabe, marumo ba tlihabane kgalê. A lapile malapa teng, bana ba ntlô tše dikgolo; ke re go lebêlêla Segola matlhô a bowê le megôkgô. Ke mo go llege Mathula, bo-rra-Mathula dikgapana. Gokubu la Aamašala le re: gwa!, le a ntetša le nkgantšhetša molomo, ke molomo wa go ja magoši. Le botšiše Moono le Mmamathula le Thomo abo Mpepetlwane le re: "Melaô le e latlhile kae?" Melaô kobo ya bošego, ke kobo ya magôgêla gotlhe, ke kobô ya Mautla-utlane. Moletlane kgoši ke tšhoša, Sebitiêlê ke lêpê sa marumô.

(ka George Molêpô)

Di kgobokantšwe ke: I. Kgwadi Mpe, Bethel Molepo's, Boyne.

(Kwadi ya marumô, continued)

20. Moono le Mmamathula ba re: "Re ba tlogetše Mmaphošane ba bolawa." Le re: Ga le a ntetša manong, le tšwa go ja bo-rare Maune. Bana bešû ba tewetšwe ba le bararo, bangwe ba llwê ke thari tša basadi, ba ba llwêgo ke kgomo ga re ba llele, re llêla ba go ja ke phafana ntlong. Ge re eja ntsho re a lla, re rata ge re e-ja khulong e lego madi a bagale. Ke re go hwa le nkêpêlê ka selêpê sa marumô, ka mogoma le êpêlê baleni."

(ka Solomon Leputu)

48

21. Dirêtô tša dithaba le dinoka.

Tilijwe: "Thaba makgolo, thaba se-rêkwa ka kgomo. Maletša ya ba pheta ya letsika e e-tšwa go Mmasefa, go Motšwakhulwana a Matuba Mmasefa Magalagaleng. Re ba Tšhabako, ga re iphihle; re tšwa Magalagaleng, ba pelo ya kgomo ya marega, selêpêlêla mogwanyeng."

22. Mogoši: "Thaba ya diala, thaba ya ditlhora ka thokô, thaba yabo Ngwana Phalama, le Magašanye abo Kobela, ye e rego khora ya re tlala, ya re kgolo ka pedi."

23. Sehlale: "Ke Mmalleka, thabana ya gare-legakwa, thaba ya lefatla yabo sethôle ke a raga yabo Phatlhe Mmamakale yabo morako-kgerega setsetsaneng, morako-kgerega a Mapulana. Yabo nonyana ke a lla, gabo mosadi wa magowa. Motlhonong ga gabo Phashle Mahwibi, Phahla a ga Ngwana Makôrô."

5

24. Segwele: "Segwele sa ga Ramašaba, Segwele se botse bošego, mosegare se a galoga, ke naga yabo Mmamokgadi a Pagane."

25. Sepshiri: "Sepshiri sa Matang-tang naga ya moriri-mošweu, maripanyane makotwana."

26. Sego: "Sa Mapa Modibedi, Sego sabo Makobota a Tšale, sabo motlhapi motlhogotlhi, sabo mogami a kgomo tšabo Ntshêbêlê."

27. Sekgweng: "Ke Sekgweng gabo mokgeri a serokolo."

(ka Lekojoane Mogano)

END. S. 294